

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Відокремлений структурний підрозділ «ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ»
Кафедра економіки та менеджменту

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка праці і соціально трудові відносини
(назва навчальної дисципліни)

освітня
програма
спеціальність

Публічне управління та адміністрування
281. Публічне управління та адміністрування

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудо­ві відносини» для студентів ВСП «ІНО КНУБА» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281. Публічне управління та адміністрування, 2020. – 23 с.

Розробник: Белова Алла Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури».

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від “30” серпня 2020 року № 12.1.1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ д.е.н., професор І. В. Новикова
(підпис)

“30” серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
		Нормативна
	<u>Освітня програма:</u> Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:
		1-й
	<u>Спеціальність:</u> 281.Публічне управління та адміністрування	Семестр
		2-й
Загальна кількість годин – 120 год. (4 кредити ЄКТС)		Лекції
		24
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Практичні, семінарські
		24 год.
		Лабораторні
		-
		Контрольна робота
		1
		Самостійна робота
		72 год.
		Індивідуальна робота студентів під керівництвом викладача:
		4
		Вид контролю:
		Залік

Вступ

Праця - складне соціально-економічне явище.

Практично немає жодної економічної проблеми в будь-якій сфері людської діяльності, що так чи інакше не пов'язана із працею й потребами людини. Тому трудова діяльність людини, спрямована на перетворення всіх сфер життя суспільства, займає особливе місце в системі економічних і соціальних пріоритетів. Саме цим визначається особливе місце економіки праці в системі економічних і управлінських наук.

Зокрема, на відміну від інших розділів економічної науки, де трудові аспекти розглядаються в якості одного з факторів виробництва, економіка праці вивчає не тільки способи організації й стимулювання ефективної діяльності працюючої людини. Її завдання полягає в тому, щоб розробити практичні рекомендації для забезпечення високих результатів діяльності організації будь-якої форми власності, колективу, окремого працівника.

Питання економіки праці в сучасних умовах здобувають особливу актуальність, тому що пов'язані з розробкою наукових і практичних проблем, створенням економічних і соціальних передумов ефективного розвитку національної економіки й корінного поліпшення добробуту життя суспільства.

Поступове затвердження в Україні ринкових відносин у сфері праці, які характеризуються становленням і розвитком ринку праці, зростанням безробіття, змінами в концепції зайнятості населення, децентралізації оплати праці, розвитком колективно-договірних відносин, соціального партнерства, викликає необхідність нових підходів до вивчення економічних і соціальних наук про працю. У цих умовах вивчення курсу "Економіка праці й соціально-трудова відносини" здобуває величезне значення, озброюючи студентів знаннями теорії продуктивності праці, що є економічною базою для проведення розумної соціальної політики; оцінки ринку праці й зайнятості населення; визначенням доходів і заробітної плати.

Основна мета курсу - сформувати в майбутнього фахівця комплекс знань умінь і навичок в області економічних відносин, що виникають між людьми в процесі трудової діяльності, ознайомити його з механізмами й формами практичної реалізації цих відносин.

Об'єктом дослідження дисципліни є наймані робітники, трудові колективи й роботодавці; ринок праці, зайнятість і безробіття.

Предметом дослідження є:

- організація й нормування праці;
- доходи й заробітна плата в галузях і на підприємствах всіх організаційно-правових форм;

- прогресивні міжнародні норми й стандарти в галузі економіки праці й соціально-трудових відносин.

При вивченні даного курсу студентам необхідно засвоїти зміст й сутність соціально-трудових відносин, економічні основи управління ними, а також теоретичні основи економіки праці.

Особлива увага повинна бути приділена засвоєнню теорії й практики макроекономічного регулювання соціально-трудових відносин, насамперед – питанням ринку праці, політики зайнятості, відтворення робочої сили, формування якості трудового життя й доходів населення, соціального захисту населення, соціального партнерства.

У ході вивчення курсу студентам рекомендується вивчити теорію й практику організації праці, компетентності персоналу, управління працею, організації й регулювання оплати праці, управління продуктивністю праці й соціально- трудових відносин і ін.

Основні завдання дисципліни:

1. Вивчення системи відносин, що відображають соціально-економічні інтереси людей у процесі трудової діяльності, а також основних теоретичних концепцій економіки праці і їхніх основних постулатів;

2. Придбання вмінь в області розробки практичних рішень по управлінню працею й персоналом на рівні різних суб'єктів управління;

3. Оволодіння навичками аналізу й оцінки найважливіших трудових показників (продуктивність праці, заробітна плата, чисельність персоналу й ін.) і прийняття на цій основі управлінських рішень.

4. Вирішення проблем соціально-трудових відносин у колективах, розвиток працівників у процесі виробничої діяльності.

5. Формування професійної культури особистості. Вивчення даного курсу припускає попереднє освоєння соціально- економічних і загально професійних дисциплін: макро- та мікроекономіки, економічної теорії, соціології, психології, статистики, менеджменту.

В результаті вивчення курсу «Економіка праці й соціально-трудові відносини» студент повинен:

Знати:

- теоретичні основи аналізу ринку праці;
- співвідношення понять “праця”, “діяльність”, “праця й робота”;
- види безробіття і види зайнятості населення;
- умови виникнення й ефективного функціонування ринку праці;
- елементи структури системи оцінки праці та преміювання;
- правила побудови систем оцінки праці та преміювання;
- особливості формування та розвитку соціально-трудових відносин в Україні;

- елементи мотивації трудової діяльності;
- напрямки оптимізації соціальної структури трудового колективу.

Вміти:

- визначити загальну чисельність і структуру кадрів підприємства;
- визначити середньоспискову чисельність працівників;
- визначити коефіцієнти вибуття, прийому й плинності кадрів;
- визначити загальну потребу в кадрах підприємства;
- визначити запланований зріст продуктивності праці;
- визначити технологічну, виробничу й загальну трудомісткість виробничої програми підприємства й середній коефіцієнт виконання норм;
- визначити економію робочої сили за рахунок підвищення продуктивності нового обладнання;
- визначити заробіток робітника;
- визначити загальний заробіток бригади робітників;
- визначити розцінку на один виріб і заробіток робітника.

**1. Навчально-тематичний план
курсу «Економіка праці та соціально-трудова відносини»**

Загальна кількість годин-120

Аудиторних годин- 48

Лекційних – 24 годин

Практичних – 24 годин

СРС- 72 годин

Назва модулю, теми	Кількість годин			
	Денна форма навчання			
	Всього	Л	П	СРС
Об'єкт, предмет і завдання дисципліни	8	2	2	4
Трудові ресурси й трудовий потенціал підприємства	10	2	2	6
Соціально - трудові відносини як система	10	2	2	6
Соціальне партнерство	11	2	2	7
Ринок праці і його регулювання	11	2	2	7
Соціально-трудова відносини зайнятості	10	2	2	6
Організація і нормування праці	10	2	2	6
Продуктивність й ефективність праці	10	2	2	6
Політика доходів і оплата праці	10	2	2	6
Планування праці	10	2	2	6
Аналіз, звітність, аудит у сфері праці	10	2	2	6
Моніторинг соціально-трудова сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудова відносин	10	2	2	6
Разом годин:	120	24	24	72

2. Плани лекцій

ТЕМА 1 ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- 1.1. Праця як об'єкт дослідження і вивчення
- 1.2. Предмет і завдання дисципліни
- 1.3. Характеристика компонентів процесу праці
- 1.4. Економіка праці в системі наук
- 1.5. Історичний напрямок економічної думки раціональної організації праці та управління людськими ресурсами

ТЕМА 2 ТРУДОВІ РЕСУРСИ Й ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ Підприємства

- 2.1. Населення як суб'єкт економічних й інших суспільних процесів і явищ
- 2.2. Поняття соціально-економічних категорій «трудові ресурси» і «трудовий потенціал»
- 2.3. Відтворення населення, показники його природного й механічного руху
- 2.4. Структура й розміщення населення України

ТЕМА 3 СОЦІАЛЬНО - ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ЯК СИСТЕМА

- 3.1. Характеристика соціально-трудова відносин
- 3.2. Форми соціально-трудова відносин
- 3.3. Типи соціально-трудова відносин
- 3.4. Основні принципи формування соціально-трудова відносин
- 3.5. Напрямки формування нової системи соціально-трудова відносин

ТЕМА 4 СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

- 4.1. Поняття соціального партнерства у ринкових умовах
- 4.2. Суб'єкти соціального партнерства
- 4.3. Трудовий конфлікт: сутність, типи, причини виникнення і його врегулювання

ТЕМА 5 РИНОК ПРАЦІ І ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

- 5.1. Поняття і особливості ринку праці
- 5.2. Елементи та кон'юнктура ринку праці
- 5.3. Сегментація та функції ринку праці
- 5.4. Інфраструктура ринку праці та її елементи
- 5.5. Механізм функціонування сучасного ринку праці
- 5.6. Теоретичні основи аналізу ринку праці

ТЕМА 6 СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ЗАЙНЯТОСТІ

- 6.1. Соціально – економічна суть, види і принципи зайнятості
- 6.2. Кількісна оцінка ефективності зайнятості населення
- 6.3. Державна політика зайнятості в Україні
- 6.3.1. Програми сприяння зайнятості
- 6.4. Безробіття: суть, види та показники
- 6.5. Міжнародний досвід регулювання зайнятості

ТЕМА 7 ОРГАНІЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

- 7.1. Мета, зміст і завдання організації праці на підприємстві
- 7.1.1. Поділ і кооперування праці
- 7.1.2. Організація і обслуговування робочих місць

- 7.1.3. Умови праці та фактори їх формування
- 7.2. Сутність та призначення нормування праці
 - 7.2.1. Об'єкти нормування праці
 - 7.2.2. Види норм праці
 - 7.2.3. Класифікація нормативів праці
 - 7.2.4. Методи встановлення норм
 - 7.2.5. Законодавче регулювання робочого часу і часу відпочинку

ТЕМА 8 ПРОДУКТИВНІСТЬ Й ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

- 8.1. Теоретичні аспекти ефективності праці
- 8.2. Показники ефективності: продуктивність і рентабельність праці
- 8.3. Фактори, які впливають на продуктивність праці
- 8.4. Резерви підвищення продуктивності праці
- 8.5. Програми управління продуктивністю праці

ТЕМА 9 ПОЛІТИКА ДОХОДІВ І ОПЛАТА ПРАЦІ

- 9.1. Основні цілі та пріоритети соціальної політики на сучасному етапі розвитку економіки України
- 9.2. Рівень життя: поняття й фактори та його визначальні
- 9.3. Заробітна плата. Регулювання заробітної плати
 - 9.3.1. Форми оплати праці. Преміювання
 - 9.3.2. Структура доходу співробітника підприємства
- 9.4. Методичні основи спостереження за динамікою рівня життя населення

ТЕМА 10 ПЛАНУВАННЯ ПРАЦІ

- 10.1. Методика планування праці
- 10.2. Планування росту продуктивності праці
- 10.3. Планування чисельності і структури кадрів
- 10.4. Планування заробітної плати

ТЕМА 11 АНАЛІЗ, ЗВІТНІСТЬ, АУДИТ У СФЕРІ ПРАЦІ

- 11.1. Аналіз трудових показників і взаємозв'язок їхніх елементів
- 11.2. Звітність й аудит у сфері праці

ТЕМА 12 МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ Й УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

- 12.1. Специфіка досліджень проблем трудової організації в умовах ринку
- 12.2. Сутність, мета й завдання соціологічних досліджень у сфері праці
- 12.3. Розробка програми соціологічного дослідження
- 12.4. Регулювання соціально-трудоових відносин

3. Плани практичних занять

Практичне заняття на тему: ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- 1. Праця як об'єкт дослідження і вивчення
- 2. Предмет і завдання дисципліни
- 3. Характеристика компонентів процесу праці
- 4. Економіка праці в системі наук
- 5. Історичний напрямок економічної думки раціональної організації праці та управління людськими ресурсами

Практичне заняття на тему: ТРУДОВІ РЕСУРСИ Й ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА

1. Відтворення населення, показники його природного й механічного руху
2. Структура й розміщення населення України

Практичне заняття на тему: СОЦІАЛЬНО - ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ЯК СИСТЕМА

1. Характеристика соціально-трудоових відносин
2. Форми соціально-трудоових відносин
3. Типи соціально-трудоових відносин
4. Основні принципи формування соціально-трудоових відносин
5. Напрямки формування нової системи соціально-трудоових відносин

Практичне заняття на тему: СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

1. Суб'єкти соціального партнерства
2. Трудоовий конфлікт: сутність, типи, причини виникнення і його врегулювання

Практичне заняття на тему: РИНОК ПРАЦІ І ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

1. Поняття і особливості ринку праці
2. Елементи та кон'юнктура ринку праці
3. Сегментація та функції ринку праці
4. Інфраструктура ринку праці та її елементи
5. Механізм функціонування сучасного ринку праці
6. Теоретичні основи аналізу ринку праці

Практичне заняття на тему: ОРГАНІЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

1. Соціально – економічна суть, види і принципи зайнятості
2. Кількісна оцінка ефективності зайнятості населення
3. Державна політика зайнятості в Україні
4. Безробіття: суть, види та показники
5. Міжнародний досвід регулювання зайнятості

Практичне заняття на тему: ОРГАНІЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

1. Організація і обслуговування робочих місць
2. Види норм праці
3. Класифікація нормативів праці

Практичне заняття на тему: ПРОДУКТИВНІСТЬ Й ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

1. Показники ефективності: продуктивність і рентабельність праці
2. Програми управління продуктивністю праці

Практичне заняття на тему: ПОЛІТИКА ДОХОДІВ І ОПЛАТА ПРАЦІ

1. Рівень життя: поняття й фактори та його визначальні
2. Заробітна плата. Регулювання заробітної плати
3. Форми оплати праці. Преміювання

Практичне заняття на тему: ПЛАНУВАННЯ ПРАЦІ

1. Планування росту продуктивності праці
2. Планування заробітної плати

Практичне заняття на тему: АНАЛІЗ, ЗВІТНІСТЬ, АУДИТ У СФЕРІ ПРАЦІ

1. Аналіз трудоових показників і взаємозв'язок їхніх елементів

2. Звітність й аудит у сфері праці

Практичне заняття на тему: МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ Й УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

1. Розробка програми соціологічного дослідження
2. Регулювання соціально-трудова відносин

4. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів організовується у відповідності з навчально-тематичним планом і передбачає самостійне опрацювання студентами на основі навчальної, періодичної та наукової літератури окремих питань з кожної теми дисципліни. Контроль знань з питань, винесених на самостійне опрацювання здійснюється на практичних заняттях.

ТЕМА 1 ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- 1.1. Економіка праці в системі наук
- 1.2. Історичний напрямок економічної думки раціональної організації праці та управління людськими ресурсами

ТЕМА 2 ТРУДОВІ РЕСУРСИ Й ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ Підприємства

- 2.1. Відтворення населення, показники його природного й механічного руху
- 2.2. Структура й розміщення населення України

ТЕМА 3 СОЦІАЛЬНО – ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ЯК СИСТЕМА

- 3.1. Типи соціально-трудова відносин
- 3.2. Напрямки формування нової системи соціально-трудова відносин

ТЕМА 4 СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

- 4.1. Суб'єкти соціального партнерства
- 4.2. Трудовий конфлікт: сутність, типи, причини виникнення і його врегулювання

ТЕМА 5 РИНОК ПРАЦІ І ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

- 5.1. Елементи та кон'юнктура ринку праці
- 5.2. Інфраструктура ринку праці та її елементи
- 5.3. Теоретичні основи аналізу ринку праці

ТЕМА 6 СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ЗАЙНЯТОСТІ

- 6.1. Кількісна оцінка ефективності зайнятості населення
- 6.3. Державна політика зайнятості в Україні
- 6.3.1. Програми сприяння зайнятості

ТЕМА 7 ОРГАНІЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

- 7.1. Умови праці та фактори їх формування
- 7.2. Сутність та призначення нормування праці
- 7.2.1. Об'єкти нормування праці
- 7.2.2. Види норм праці

7.2.3. Класифікація нормативів праці

7.2.4. Методи встановлення норм

7.2.5. Законодавче регулювання робочого часу і часу відпочинку

ТЕМА 8 ПРОДУКТИВНІСТЬ Й ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

8.1. Фактори, які впливають на продуктивність праці

8.2. Резерви підвищення продуктивності праці

ТЕМА 9 ПОЛІТИКА ДОХОДІВ І ОПЛАТА ПРАЦІ

9.1. Заробітна плата. Регулювання заробітної плати

9.2. Структура доходу співробітника підприємства

ТЕМА 10 ПЛАНУВАННЯ ПРАЦІ

10.1. Планування росту продуктивності праці

10.2. Планування чисельності і структури кадрів

ТЕМА 11 АНАЛІЗ, ЗВІТНІСТЬ, АУДИТ У СФЕРІ ПРАЦІ

11.1. Звітність й аудит у сфері праці

ТЕМА 12 МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ Й УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

12.1. Розробка програми соціологічного дослідження

12.2. Регулювання соціально-трудоових відносин

**5. Тематика доповідей/рефератів із дисципліни
«Економіка праці та соціально-трудова відносини»**

1. Аналіз показників чисельності, складу та руху населення області.
 2. Шляхи підвищення ефективності використання трудових ресурсів області.
 3. Актуальні проблеми формування трудового потенціалу суспільства.
 4. Удосконалення та розвиток соціально-трудова відносин в області
 5. Шляхи вдосконалення с соціально-трудова відносин на підприємстві.
 6. Сучасні методи регулювання соціально-трудова відносин.
 7. Удосконалення державного регулювання соціально-трудова відносин в Україні.
 8. Удосконалення механізму соціального партнерства.
 9. Шляхи підвищення рівня організації праці на підприємстві.
 10. Удосконалення нормування праці на підприємстві.
 11. Удосконалення використання робочого часу робітників.
 12. Аналіз і шляхи підвищення продуктивності праці.
 13. Комплексний аналіз і оцінка резервів підвищення продуктивності праці. 14.
- Удосконалення форм і систем оплати праці працівників
15. Удосконалення регулювання оплати праці.
 16. Тарифна система оплати праці та шляхи її удосконалення.
 17. Оцінка ефективності застосування єдиної тарифної системи оплати праці працівників бюджетних установ.
 18. Удосконалення організації заробітної плати на підприємстві
 19. Шляхи вдосконалення контрактної системи оплати праці.
 20. Планування праці та шляхи його вдосконалення.
 21. Удосконалення планування та аналізу продуктивності праці на підприємстві.
 22. Шляхи вдосконалення планування та аналізу чисельності й складу персоналу підприємства.
 23. Планування та аналіз заробітної плати на підприємстві.
 24. Напрями вдосконалення функціонування ринку праці області
 25. Підвищення ефективності використання робочої сили на ринку праці.
 26. Перспективи удосконалення регулювання ринку праці.
 27. Ринок праці на сучасному етапі.
 28. Шляхи підвищення рівня зайнятості населення
 29. Напрями подолання безробіття та підвищення зайнятості населення.
 30. Підвищення ефективності моніторингу соціально-трудова сфери.

6. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота – це вид навчальної роботи викладача, який здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки та захисту завдань, перевірки конспектів лекцій.

Індивідуальні заняття проводяться з окремими студентами з метою підвищення рівня знань студентів з даного курсу.

Консультація – це форма навчального заняття, при якій студент отримує від викладача відповіді на запитання, що виникли під час вивчення курсу.

Індивідуально-консультативна робота викладача здійснюється згідно нормативу навчальної робочої програми в обсязі 2– годин за графіком, що затверджений кафедрою.

7. Методика активізації процесу навчання

З метою активізації пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни використовуються міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейси, презентації, банки візуального супроводження навчального процесу.

Міні – лекції - передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Як правило, є частиною заняття-дослідження. Міні-лекції можуть готувати підготовлені студенти, що сприяє підвищенню інтересу до дисципліни.

Робота в малих групах використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні практичних занять. Відбувається структурування заняття за формою і змістом, залучення кожного студента до участі в роботі, формування особистісних якостей, ширшого розгляду поставлених питань.

Семінари-дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, розвивають мислення і переконання, вміння критично оцінювати інформацію, свідомо працювати з аудиторією.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань за короткий проміжок часу шляхом висловлення, обговорення і відбору ідей.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій – наближення процесу навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів.

Презентації – виступи перед аудиторією – використовуються для представлення певних досягнень (індивідуальні завдання тощо).

Рольові ігри (інсценізації) – форма активізації студентів, коли вони виступають учасниками певної виробничої ситуації.

8. Система поточного і підсумкового контролю
(методика проведення контрольних заходів та критерії оцінювання знань)
з дисципліни
«ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»
Умови переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну та шкалу
ECTS

Поточний контроль навчальної діяльності студентів здійснюється під час практичних завдань. Він включає: експрес-опитування, врахування активності студентів під час практичного заняття. Також до цього виду оцінювання відносяться: задавання проблемних питань під час практичного заняття, прийняття участі в обговоренні питань та розв'язуванні задач.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
<i>A (відмінно)</i>	90-100	Відмінно (зараховано)
B (дуже добре)	82-89	Добре (зараховано)
C (добре)	75-81	
D (задовільно)	67-74	Задовільно (зараховано)
E (достатньо)	60-66	
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	35-59	Незадовільно (незараховано)
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	1-34	

Студенти, які набрали за результатами вивчення курсу необхідну кількість балів (≥ 60), отримують оцінку відповідно до набраного рейтингу;

Максимальна кількість балів за залік складає **25** (тобто 25 відсотків від загальної кількості балів).

Мінімальна сума балів для допуску до заліку – 60 балів.

9. Перелік питань до заліку з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова взаємодія»

1. Розкрийте суть соціально-економічної категорії “оплата праці”.
2. Назвіть і охарактеризуйте основні функції заробітної плати.
3. Які вам відомі принципи реалізації оплати праці?
4. Яким законом регулюється політика у сфері оплати праці? Які є його основні положення?
5. Проаналізуйте структуру джерел доходів населення і згрупуйте їх.
6. Охарактеризуйте зміни в мінімальній середній заробітній платі відносно прожиткового мінімуму в Україні.
7. Дайте характеристику основним складовим оплати праці.
8. Як здійснюється формування заробітної плати працівника підприємства?
9. Розкрийте поняття номінальної та реальної заробітної плати.
10. Дайте характеристику структури заробітної плати.
11. Які фактори впливають на загальний рівень заробітної плати?
12. Які функції виконує заробітна плата? Розкрийте їх сутність.
13. У чому полягає державне регулювання оплати праці? Назвіть сфери державного регулювання оплати праці.
14. У чому полягає договірне регулювання оплати праці?
15. У чому полягає організація оплати праці на підприємстві? Назвіть принципи та завдання раціональної організації оплати праці.
16. Назвіть елементи тарифної системи та надайте їх характеристику.
17. Розкрийте сутність відрядної форми оплати праці. Які системи відрядної форми оплати праці існують та в чому вони полягають?
18. Розкрийте сутність колективної системи оплати праці.
19. Розкрийте сутність погодинної форми оплати праці. Які системи погодинної форми оплати праці існують та в чому вони полягають?
20. У чому полягає сутність безтарифних моделей оплати праці?
21. Назвіть елементи преміальної системи. На яких принципах має будуватись преміальна система на підприємстві?
22. Які види надбавок та доплат застосовують до тарифної заробітної плати?
23. Які складові формують фонд заробітної плати робітників?
24. Назвіть елементи структури системи преміювання, надайте їх характеристику.
25. Перелічіть правила побудови систем преміювання.
26. Розкрийте фактори, які впливають на вибір показників преміювання. Як визначити максимальний (граничний) розмір премії?
27. Назвіть основні показники, які доцільно встановлювати для преміювання основних й допоміжних робітників.
28. Які показники преміювання доцільно встановлювати робітникам- відрядникам і які для тих, що працюють за погодинною оплатою праці?
29. Розкрийте особливості преміювання службовців.
30. За якими напрямками здійснюється разове та спеціальне преміювання?
31. Розкрийте умови забезпечення ефективності систем преміювання окремо за кількісні показники преміювання, за якісні, за економію матеріальних ресурсів та сировини.
32. Як здійснюється оцінка ефективності системи преміювання?
33. Що слід розуміти під організацією заробітної плати?
34. Які форми і системи заробітної плати вам відомі? У чому різниця між ними?
35. Які є основні елементи тарифної системи організації заробітної плати?
36. Як визначається тарифна ставка робітника I розряду?
37. Розкрийте суть колективної відрядної системи оплати праці. Якою є роль коефіцієнта трудової участі ?

38. Які види доплат та надбавок існують на підприємстві?
39. Які премії використовуються для підвищення ефективності роботи персоналу?
40. Що таке безтарифна система організації заробітної плати?
41. Як визначається розмір фонду заробітної плати по підприємству в цілому?
42. Яка сутність заробітної плати, як економічної категорії?
43. Що являє собою номінальна заробітна плата?
44. Як визначається реальна заробітна плата?
45. Що таке зарібок?
46. Що Ви знаєте про ставку заробітної плати?
47. У чому полягає натуральна оплата?
48. Що Вам відомо про структуру та склад фонду оплати праці?
49. Які Ви знаєте функції заробітної плати?
50. В чому полягають основи організації оплати праці?
51. Як Ви розумієте поняття "тарифна ставка", "тарифна сітка"?
52. Коли утворилася Міжнародна організація праці і скільки вона налічує членів?
53. Якою є структура Міжнародної організації праці?
54. Розкрийте значення Міжнародної організації праці у житті нашої країни.
55. У чому полягає нормотворча діяльність Міжнародної організації праці?
56. Які основні проекти Міжнародної організації праці реалізовувалися в Україні?
57. Яку роль відіграє Міжнародної організації праці у регулюванні соціально-трудовак відносин?
58. Які конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці регулюють колективно-договірні відносини?
59. Назвіть основні прийоми і методи регулювання соціально-трудовак відносин, що застосовуються Міжнародною організацією праці.
60. Назвіть і охарактеризуйте основні конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці щодо захисту прав працівників.
61. Розкрийте структуру керівних органів Міжнародної організації праці.
62. Назвіть законодавчі акти України та конвенції Міжнародної організації праці, якими регулюються правові питання колективно-договірного процесу.
63. Коли і де була утворена Міжнародна організація праці?
64. Які завдання поставлені перед Міжнародною організацією праці?
65. В чому полягає різниця між конвенціями та рекомендаціями Міжнародної організації праці?
66. Які Ви знаєте конвенції Міжнародної організації праці щодо заробітної плати?
67. Чому Міжнародна організація праці звернула увагу на статистику праці?
68. Які Ви знаєте рекомендації Міжнародної організації праці та їх зміст?
69. Чому Міжнародна організація праці звернула увагу на рівне винагородження чоловіків і жінок?
70. Що являє собою міжнародний поділ праці (МПП), і в яких формах він виявляється?
71. Основні тези, що розкривають зміст міжнародного поділу праці.
72. Подібність внутрішньодержавного і міжнародного поділу праці, і в чому вона виявляється?
73. У чому полягає вплив міжнародного поділу праці на структуру національного виробництва?
74. Що сприяє розвитку міграційних процесів?
75. Що є основою регулювання міграційних процесів?
76. Які програми входять у спеціальну програму "Міграція в інтересах розвитку"?
77. Основні прийоми й методи регулювання соціально-трудовак відносин, що застосовуються Міжнародною організацією праці.
78. У яких напрямках знайшли відображення міжнародні трудові норми, спрямовані на поліпшення умов праці й життя трудящих?
79. Конвенції та рекомендації і їх роль у реалізації соціально-правових відносин.

80. З чією допомогою здійснюється технічне співробітництво щодо вирішення соціально-трудова проблем?

81. За якими напрямками розробляються проекти Міжнародної організації праці з питань соціально-трудова відносин?

82. Хто здійснює дослідницьку й видавничу діяльність Міжнародної організації праці?

10. Рекомендована література

Основна:

1. Закон України “Про зайнятість населення” // Законодавство України про працю станом на 25 травня 1999 р. - К.: Істина, 1999.
2. Закон України “Про оплату праці” // Законодавство України про працю станом на 25 травня 1999 р. - К.: Істина, 1999.
3. Закон України “Про охорону праці”. - К., 2000.
4. Кодекси України: В Т.4. - К.: АТЗТ, Право. - 1997. - Т. 4
5. Конвенція МОП №131 “Про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються” від 3 червня 1970 р.
6. Конвенція МОП №168 “Про сприяння зайнятості й захист від безробіття” від 21 червня 1988 р.
7. Абрамов В. М., Данюк В. М. Мотивація й стимулювання праці в умовах переходу до ринку. - Одеса, 1995.
- 8.Гринькова В.М., Ястремська О.М. Проблеми управління трудовими ресурсами підприємства: Наук. вид. / В.М. Гринькова, О.М. Ястремська. — Х.: ХНЕУ, 2006. — 192 с.
9. Адамчук В. В., Романов О. В. Економіка й соціологія праці: Підручник. - М.: ЮНИТИ, 1999.
10. Богиня Д. П., Гріш нова О. А. Основи економіки праці. - К.: Знання-Прес, 2002. - 313 с.
11. Есимова Н. И. Економіка праці й соціально-трудові відносини: Учеб допомога. - К.: Кондор, 2003. - 464 с.
12. Завіновська Г. Т. Економіка праці. - К.: КНЕУ, 2000.
13. Калина А. В. Економіка праці: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 272 с.
14. Лысенко Ю.Г. Стратегическое управление персоналом: Издание 2 – ое, пер. и доп. – Донецк: ООО «Юго – Восток, Лтд», 2005. – С. 86 – 119.
15. Колот А. Проблеми розбудови національної моделі соціально-трудових відносин // Україна: аспекти праці. – 2002. – №5. – С. 23–28.
16. Колот А. Теоретичні і прикладні аспекти становлення і розвитку сторін соціально-трудових відносин та їх представницьких органів // Україна: аспекти праці. – 2002. – №2. – С. 15, 20–25.
17. Макаровська Т. П., Бондар Н. М. Економіка підприємства: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2003.
18. Махсма М. Б. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч. посіб. - К.: Видавництво Європ. ун-ту, 2003- 188 с.
19. Осовська Г.В., Крушельницька О.В. Управління трудовими ресурсами: Навч. посібник. - К.: Кондор, 2003. – С. 197 - 2000.
20. Петюх В. М. Ринок праці: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 1999. - 288 с.
21. Щербак О.Г. Міжособистісні відносини мотиваційного характеру як засіб гуманізації менеджменту// Економіка і управління. – 2003. - № 1. – С. 77 – 81.

Додаткова:

- 22.. Денисенко М. П. Економіка підприємства: пошук шляхів розвитку: Посібник. – К.: МАУП, 2002.
23. Данюк В.М., Петюха В.М. Менеджмент персоналу: Навч. посібник. - К.:КНЕУ, 2006. – С. 189 - 302.
24. Дергаусов М. Людські ресурси як інструмент реалізації стратегії підприємства // Економіка України. – 2003. – № 6. - С. 26.
25. Дятлів В. А., Кибанов А. Я. Управління персоналом: Підручник. - М., 1998.
- 26.Белова А. І. Управління малим бізнесом на основі маркетингового аналізу / Монографія [Текст] // А. І. Белова, Т. І. Лозова, В. В. Гуляницький, Г. Ю. Олійник, О. А. Олійник, А. Є. Кочедикова, Є. М. Івашина. – Бориспіль: Приватний вищий навчальний заклад «Бориспільський Інститут муніципального менеджменту при Міжрегіональній

Академії управління персоналом», 2018. – С. 258.

27.Белова А. І. Екологічні інновації як фактор збалансованого економічного розвитку / А.І.Белова / Environmental protection: Колективна монографія [Текст] // А.Є.Кочедикова / укл. Н. Журавська. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. – 140 с.

28.Белова А. І. Пріоритети економічного розвитку виробничого комплексу / А.І.Белова / Машини, процеси, екологія, економіка та технологія будівництва (теорія, експеримент та ефективність застосування): Колективна монографія [Текст] // А.Є.Кочедикова, С.М.Баїтова// укладач І.І. Назаренко. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. – 244 с.

29.Белова А. І. Технології управління структурною політикою підприємств в Україні на сучасному етапі [Текст] / А. І. Белова, А. Є. Кочедикова // Економіка та суспільство. [Електронний ресурс]– 2016. - №7 – С.201-205, Мукачівський державний університет МОН України - Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua>. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index, SIS.

30.Белова А. І. Туристична інфраструктура як чинник розвитку промислового комплексу підприємств західного регіону / А. І. Белова, О.В. Орловська // Причорноморські економічні студії: науковий журнал. – Одеса, Вид-во Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій МОН України, 2017. – Випуск 13-2. – С. 144 – 149. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus: Indexed in the ICI Journal Master List.

31. Белова А. І. Чинники генерування ознак інноваційності задля побудови оригінального організаційно-економічного інструментарію будівельного підприємства // 36. наукових праць Національний авіаційний університет Проблеми системного підходу в економіці – Вип. 1 (57). – Київ Видавничий дім «Гельветика» 2017. – С. 54 - 59. Засновник і видавець: Національний авіаційний університет, Реєстрація в Міжнародному центрі ISSN: 2520-2200, Розміщення на сайті НБУ ім. В.І. Вернадського: Проблеми системного підходу в економіці, Index Copernicus: Indexed in the ICI Journal Master List, Google Scholar: Проблеми системного підходу в економіці, Crossref DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200>, CiteFactor: Проблеми системного підходу в економіці, OAJSE: Проблеми системного підходу в економіці, Eurasian Scientific Journal Index: Проблеми системного підходу в економіці.

32. Alla Bielova Target functionals of innovation-investment provider of development of production-economic systems of infrastructure type. Alla Bielova USEFUL online journal, Volume 2, Issue 3, P. 1-6. 2018. <https://doi.org/10.32557/useful-2-3-2018-0001> (doi: 10.32557/useful-2-3-2018-0001) Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, Google Scholar, Handle.Net®, Dimensions, OpenAIRE, BASE, Crossref, WorldCat.

33. Alla Bielova Organizational and Economic Instruments of Investment and Innovation Providing Restructuring of the Enterprise // International Journal of Engineering and Technology (UAE). Volume 7, Issue 4.8, P. 702-706. 2018. DOI: 10.14419/ijet.v7i4.8.27444. Збірник входить до науково метричної бази Scopus. The articles of the Journal are indexed/reviewed in the following databases/resources: ProQuest USA, DOAJ, Southwest-German Union Catalogue (SWB) (Germany), German National Serials Database (ZDB) (Germany), Social Science Research Center Berlin (WZB) (Germany), JournalTOCs (UK), WorldCat, CAS (USA), Bielefeld Academic Search Engine (BASE) (Germany), Ulrich's Periodicals Directory (USA), Universe Digital Library (UDL) (Malaysia), getCITED (USA), Computer Science Directory (USA), EZB - Elektronische Zeitschriftenbibliothek (Electronic Journals Library) (Germany), Issuu (USA), Academia.edu (USA), NewJour (USA), Academic Keys (USA), Science Central, Google Scholar, Serials Solutions (USA), PKP Open Archives Harvester (Canada), Research GATE (USA, EU), Directory of Research Journal Indexing (DRJI) (India), JadounScience, Open J-Gate

34. Alla Bielova The influence of globalization processes on formation of innovative environmental policy of the enterprise. / USEFUL / Maimi Volume 2, Issue 4, P. 33-43. 2018. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, Google Scholar, Handle.Net®, Dimensions, OpenAIRE, BASE, Crossref, WorldCat.

35. Alla Bielova International electronic commerce in the system of modern world economic relations. 2018/12/22/ DSpase at USEFUL.academy/ Maimi/

<https://www.doi.org/10.32557/issn.2640-9>. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, Google Scholar, Handle.Net®, Dimensions, OpenAIRE, BASE, Crossref, WorldCat.

36. Alla Bielova Two-tier integral indicator system for controlling the material flow heat-power engineering objects/ Petro Kulikov, Alla Bielova, Nataliia Zhuravska / USEFUL / Maimi Volume 2, Issue 4, P. 80-87. 2018.

37. Alla Bielova Current state and directions of development of agricultural institutional structure in Ukraine / Alla Bielova, Nadiia Novalska / USEFUL / Maimi Volume 2, Issue 4, P. 70-79. 2018. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, Google Scholar, Handle.Net®, Dimensions, OpenAIRE, BASE, Crossref, WorldCat.

38. Alla Bielova Problems of unformal employment at the market of Ukraine's labor/ Alla Bielova, Svetlana Koval / USEFUL / Maimi Volume 3, Issue 1, P. 31-38. 2019. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, Google Scholar, Handle.Net®, Dimensions, OpenAIRE, BASE, Crossref, WorldCat.

39. Alla Bielova Professional aspects of the market of Ukraine / Alla Bielova, Svetlana Koval / USEFUL / Maimi Volume 3, Issue 1, P. 39-47. 2019. Збірник входить до науково метричної бази Index Copernicus, Google Scholar, Handle.Net®, Dimensions, OpenAIRE, BASE, Crossref, WorldCat.